

Forebyggelse og håndtering af ulykker

Branchevejledning om arbejdspladens opgaver i forbindelse med arbejdsulykker i social- og sundhedssektoren

BFA Branche Fællesskab Arbejdsmiljø Velfærd og Offentlig administration

Hvornår er det vold?

Det er forskelligt fra person til person, hvornår noget opfattes som vold. Derfor bliver det, at man på arbejdspladsen oplever har en svær og individuelle grænser og opfattelser.

If Arbejdsmiljølovens definition kan man skille mellem fysisk og psykisk vold.

Fysisk vold er angreb med kroppen, f.eks. overfald, kvæstningsforarg, knusning, slag, stød, bespand, fæstholdelse, kast med genstande, misbrug af våben osv.

Psykisk vold er trusler om vold og anden krænkende adfærd. F.eks. trusler på livet, trusler om hermed med anmeldelsen tilføje, trusler om venter i meddelingskø, familie eller venner eller trusler der vedrører medarbejders andre områder. Trusler kan udtales udtalt, f.eks. med krænkelser, men brugt også på andre måder som sms, e-mail og sociale medier.

BFA Branche Fællesskab Arbejdsmiljø Velfærd og Offentlig administration

EKSEMPLER PÅ FOREBYGGENDE tiltag og adfærd

ALD Ikke på hålet, det kan forebygges

BFA Branche Fællesskab Arbejdsmiljø Velfærd og Offentlig administration

Forebyg og håndtér Krænkende handlinger af seksuel karakter

Inspiration og værktøjer

BFA Branche Fællesskab Arbejdsmiljø Velfærd og Offentlig administration

Skema til RISIKOVURDERING

DETTE SKEMA er det del af Arbejdsmiljølovens af lov om risikovurdering - for arbejdspladser hvor der er en arbejdsgiver, selv om det er en APV-proces.

Udvalgte bestemmelser i loven og vejledning til arbejdsgiveren for forebyggelse i lokal udvalgte skemaer, hvor i stedet der er en APV-proces.

De bestemmelser i loven og vejledning til arbejdsgiveren for forebyggelse i lokal udvalgte skemaer på APV-proces.

De bestemmelser i loven og vejledning til arbejdsgiveren for forebyggelse i lokal udvalgte skemaer på APV-proces.

BFA Branche Fællesskab Arbejdsmiljø Velfærd og Offentlig administration

Guide til forflytningsvejlederen

BFA Branche Fællesskab Arbejdsmiljø Velfærd og Offentlig administration

Forebyg ulykker og fysiske lidelser

BFA Branche Fællesskab Arbejdsmiljø Velfærd og Offentlig administration

Undgå arbejdsulykker

Katalog over metoder og værktøjer til at forebygge arbejdsulykker og til at analysere og anmelde dem, hvis de alligevel sker

Ansvar og roller i forebyggelse og opfølgning af arbejdsulykker

En effektiv forebyggelse involverer hele arbejdspladsen. For at skabe gode resultater har alle derfor en fælles opgave med at få indsatsen til at lykkes.

Arbejdsgiveren har det grundlæggende ansvar for, at arbejdet kan foregå sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Det er således arbejdsgiverens ansvar at forebygge, at der sker arbejdsulykker.

Ledelsens bevågenhed og aktive involvering er helt afgørende for at få succes med at forebygge arbejdsulykker. Indsatsen skal afspejles på alle ledelses-

niveauer, og den skal tænkes ind i arbejdspladsens strategier og i løsningen af kerneopgaven.

Arbejds miljøgruppen har bl.a. til opgave at *kontrollere og undersøge* for forhold og situationer, som indebærer risiko for, at der sker en arbejdsulykke, at *analysere omstændigheder og konsekvenser*, når der sker en arbejdsulykke, og at *påvirke den enkelte medarbejder* til en adfærd, der fremmer sikkerhed og sundhed.

Læs mere i hæftet *Forebyggelse og håndtering af arbejdsulykker*. Hent det på www.arbejdsmiljoweb.dk/ulykker

Indholdsfortegnelse

- Generelt om arbejdsulykker side 3-4
- Værktøj til forebyggelse og håndtering af arbejdsulykker side 5-13
- Metoder og værktøj til arbejdsmiljøorganisationen side 14-15

”En arbejdsulykke er en psykisk eller fysisk personskade forårsaget af en hændelse eller påvirkning, som sker pludseligt eller inden for fem dage.”

Lov om Arbejdsskadesikring §6

Branchevejledning: Forebyggelse og håndtering af ulykker

Anmeldelse af arbejdsulykker

Arbejdsulykker SKAL anmeldes. Det siger loven. En korrekt anmeldelse er nødvendig for, at den skadelidte kan få erstatning – og for at arbejdspladsen kan lære af ulykken og forebygge, at den sker igen. Arbejdsgiver har pligt til at anmelde en ulykke:

- Hvis en medarbejder er syg mindst én dag udover dagen, hvor ulykken sker. Anmeldelse skal ske senest 9 dage fra første fraværsdag.
- Hvis ulykken kan medføre ret til erstatning efter arbejdsskadesikringsloven. Anmeldelse skal ske senest 9 dage efter skaden.
- Hvis den skadelidte ikke har genoptaget sit arbejde i fuldt omfang senest på 5-ugersdagen efter ulykken.

Hvis I sjældent anmelder en arbejdsulykke, kan det være svært at huske, hvordan I gør det korrekt. Derfor har mange kommuner og regionale virksomheder valgt at bruge centrale indberettere for at sikre en høj kvalitet i registrering og anmeldelse af arbejdsulykker.

”Forebyggelse og håndtering af ulykker” er en samlet indføring i arbejdspladsens opgaver i forbindelse med arbejdsulykker. Vejledningen er udarbejdet specielt til social- og sundhedssektoren, men den kan sagtens bruges i andre brancher.

Vejledningen beskriver, hvordan arbejdspladsen kan forebygge antallet af arbejdsulykker gennem en systematisk indsats. Samtidig giver den gode råd og værktøjer til ledelse, MED og arbejdsmiljøgrupper om, hvordan opgaven kan løses i praksis.

Hent vejledningen på www.arbejdsmiljoweb.dk/ulykker

Tre pointer om arbejdsulykker

- **Både fysiske og psykiske skader:** En arbejdsulykke kan give både fysiske og psykiske skader. Psykiske skader er ofte mindre synlige og kan være nogen tid om at vise sig – fx i forbindelse med følger af vold og trusler. Derfor er det vigtigt, at I dokumenterer hændelsen med det samme, så der senere er helt styr på, hvad der skete.
- **Vold og trusler er også arbejdsulykker:** Voldsepisoder i forbindelse med arbejdet er arbejdsulykker. Det gælder både fysisk og psykisk vold – herunder trusler og anden krænkende adfærd – både i og uden for arbejdstiden. Trusler og chikane, der fremsættes digitalt på fx sociale medier eller e-mail, er også arbejdsulykker, hvis de kan relateres til arbejdet.
- **Tag nærved-ulykker alvorligt:** Nærved-ulykker er ulykker, der var lige ved at ske; en pludselig hændelse, der kunne have medført personskade, men ikke gjorde det. Ligesom faktiske ulykker kan nærved-ulykker indeholde vigtig information om risici i arbejdet, der skal tages højde for. De skal derfor ikke slås hen med et ”der skete jo ikke noget”, men tværtimod tages alvorligt som et varsel om behovet for bedre forebyggelse.

Quickguide: Sådan håndterer I en arbejdsulykke

Hvis ulykken sker, er der en række helt faste procedurer, som I skal gennemføre. Læs her, hvem der skal orienteres, hvordan I følger op over for den skadelidte og kollegerne, hvordan I beskriver og dokumenterer, hvad der er sket, hvordan I anmelder en arbejdsulykke og hvad I skal gøre for at sikre, at ulykken ikke sker igen.

Hent guiden på www.arbejdsmiljoweb.dk/ulykker

Kampagnepakke: "Fald ikke på halen..."

Snublen på jobbet er skyld i hver femte alvorlige arbejdsulykke. Men rigtig mange faldulykker kan forebygges gennem en systematisk indsats.

Kampagnepakken "**Fald ikke på halen**" er et sæt af værktøjer og metoder, som kan bruges til at øge opmærksomheden og mindske risikoen på den enkelte arbejdsplads.

Pakken findes i fire versioner, som er rettet mod:

- Hospitaler
- Daginstitutioner
- Døgntilbud
- Plejecentre.

Hver pakke indeholder plakater, foldere samt viden og metoder til ledelse og arbejdsmiljøorganisation.

De fire målrettede pakker er suppleret med viden og information om forebyggelse inden for hjemmeplejen, skoler og undervisningssteder samt kontorer.

Læs mere om fald- og snubleulykker og hent kampagnepakken på www.arbejdsmiljoweb.dk/ulykker

2X4 generelle råd

Til arbejdsgiveren:

- Vedligehold gulve, trapper og udendørs arealer og sørg for god belysning.
- Undgå at de ansatte skal bære ting, anskaf fx rulleborde, sækkevogn mv.
- Lav et beredskab ift. vinterglatføre.
- Aftal med de ansatte, hvad du vil have dem til at gøre for at undgå snubleulykker.

Til de ansatte:

- Brug fx rulleborde, sækkevogn mv. - undgå at bære ting.
- Hold gulve, hvor der færdes og arbejdes, fri for genstande.
- Tør straks op, hvis du spilder væsker, fødevarer mv. på gulvet.
- Løb ikke på arbejdspladsen – især ikke på trapper.

FÅ ØJE PÅ RISIKOFAKTORER

Når i som AM-gruppe indtager jeres skole det være ønsket. Det vigtigste er situationerne, hvor der er en risiko for ulykker. Måske kan det være svært at se, men der får øje på flere risikofaktorer. Her er foreslået tre enkle måder, som...

Post-it sædler

En meget enkel metode er at skrive det kan være helt almindelige gule post-it sædler i hvilken situation forebyggelse risikoen kan enten skubes på en anden.

Måske kan udvælges, så I fx bruger at skrive forskellige stier i processen, skrive på røde post-it og forslag til gode. I fx gennem sejlere kan det være (fx evt mere i dokumentet "Find løs...")

Fotos

En anden måde at springe over en risikoen eller at skubes, hvor risikoen for med kamme, og for det første vil det og sende det til AM-gruppen. I kan i kammeret og bærre med fotos. Husk at det er skole og situationerne.

Blanketter

Forskellige blanketter er en tredje måde kan være forebyggelse af far...

Gør det nemt

Uanset hvilken metode i beslutning er nemt for jeres kolleger at udføre ved at have en bane, de kan lægge. Hvis i opbygger kollegene til at såk faktorer og løsninger for sig, har i nu et behov for det. Det kan også være fordelagtigt at have forberedt, så det er en dag, aften eller natten.

FOREBYG FALD

Fald- og snubleulykker kan forebygges ved at alle er opmærksomme på risikoen, men andre kræver en større indsats. Nogle er risikofaktorer som løst gulv eller løsninger og forebyggelse af dem som inspiration i jeres arbejde.

Forebyggelseskulturen er afgørende

Opbygning af en god forebyggelseskultur er en fælles opgave. Lederen har ansvar for at instruere, sætte rammer og følge op. Medarbejderne og arbejds miljøprofessionellerne bidrager ved at følge instruktioner og vedrørende, ved at gøre opmærksom på forhold og adfærd, som udgør en sikkerhedsrisiko og ved at komme med forslag til løsninger.

Forebyggelse og pædagogik går hånd i hånd

Forebyggelse af fald- og snubleulykker hænger sammen med det pædagogiske arbejde. Det første indblik er ikke nødvendigvis både for børnenes leg og udvikling og for de ansattes risiko for at falde. Inddragelse af børnene i oplysning har både en pædagogisk og et sikkerhedsopbyggende aspekt. Børnenes motiver og oplevelse af selv at kunne, kan styrkes ved at lade dem gå og handle selv. Samtidig begrænses risikoen for at den voksne faldet og dermed alvorligt til skade, hvis fald og bærre forebygges.

Eksempler på løsninger og forebyggende adfærd

Få faldt huller på bægler eller huller i gulv. Få rettet skavet fliser op. Få fliserne fjernet og få skivet af det bliver rettet og ryddet op.

- Sæt for god belysning på trapper og adgangsveje.
- Hold gangveje fri for madvarer, møbler, husholdningsgenstande, bade og rengørings- og støv.
- Gør det let for både medarbejdere og elever at gå på trapper og løsligge sig.
- Vær opmærksom på at trapper er godt udsigt.
- Sæt trapper og løsligge sig med et færdigt på trapper. Et eksempel kan være at sætte oplysning.
- Anskaf og brug hjælpemidler som rullende håndgribninger i stedet for at lade børnene gå.
- Inddrag gerne forældrene i forhold til at lade børnene gå.

Hvis i har brug for hjælp til at forebygge ulykker, kan I kontakte jeres lokale arbejdsmiljøprofessionelle eller...

Fald- og snubleulykker kan forebygges ved at alle er opmærksomme på risikoen, men andre kræver en større indsats. Nogle er risikofaktorer som løst gulv eller løsninger og forebyggelse af dem som inspiration i jeres arbejde.

Forebyggelseskulturen er afgørende

Opbygning af en god forebyggelseskultur er en fælles opgave. Lederen har ansvar for at instruere, sætte rammer og følge op. Medarbejderne og arbejds miljøprofessionellerne bidrager ved at følge instruktioner og vedrørende, ved at gøre opmærksom på forhold og adfærd, som udgør en sikkerhedsrisiko og ved at komme med forslag til løsninger.

Forebyggelse og pædagogik går hånd i hånd

Forebyggelse af fald- og snubleulykker hænger sammen med det pædagogiske arbejde. Det første indblik er ikke nødvendigvis både for børnenes leg og udvikling og for de ansattes risiko for at falde. Inddragelse af børnene i oplysning har både en pædagogisk og et sikkerhedsopbyggende aspekt. Børnenes motiver og oplevelse af selv at kunne, kan styrkes ved at lade dem gå og handle selv. Samtidig begrænses risikoen for at den voksne faldet og dermed alvorligt til skade, hvis fald og bærre forebygges.

Eksempler på løsninger og forebyggende adfærd

Få faldt huller på bægler eller huller i gulv. Få rettet skavet fliser op. Få fliserne fjernet og få skivet af det bliver rettet og ryddet op.

- Sæt for god belysning på trapper og adgangsveje.
- Hold gangveje fri for madvarer, møbler, husholdningsgenstande, bade og rengørings- og støv.
- Gør det let for både medarbejdere og elever at gå på trapper og løsligge sig.
- Vær opmærksom på at trapper er godt udsigt.
- Sæt trapper og løsligge sig med et færdigt på trapper. Et eksempel kan være at sætte oplysning.
- Anskaf og brug hjælpemidler som rullende håndgribninger i stedet for at lade børnene gå.
- Inddrag gerne forældrene i forhold til at lade børnene gå.

Hvis i har brug for hjælp til at forebygge ulykker, kan I kontakte jeres lokale arbejdsmiljøprofessionelle eller...

Enkle metoder Sådan kan I vurdere risikoen i det daglige arbejde og finde gode løsninger til forebyggelse af fald- og snubleulykker.

Materialerne i kampagnepakken ”Fald ikke på halen”

EKSEMPLER PÅ FOREBYGGENDE tiltag og adfærd

Illustration 1: En lærer og elever sidder omkring et bord og taler om sikkerhed. Illustration 2: En lærer viser på en skolemappe. Illustration 3: En lærer taler med en elev om sikkerhed. Illustration 4: En lærer viser på en skolemappe. Illustration 5: En lærer taler med en elev om sikkerhed. Illustration 6: En lærer viser på en skolemappe. Illustration 7: En lærer taler med en elev om sikkerhed. Illustration 8: En lærer viser på en skolemappe.

GODE RÅD TIL INDSATS OG PROCES

Når I vil forebygge fald- og snubleulykker i dag- og fritidstilbud

- Næsten hver tredje alvorlige arbejdsulykke i dag- og fritidstilbud skyldes fald eller snublen. Ulykkerne kræver ofte lang tid og ressourcer og kan give varige mén. De fleste fald- og snubleulykker kan forebygges og undgås, hvis der fokuserer på dette i deres tilsynspraksis på dagtilbudsområdet.
- Som arbejdsmiljøprofessionelle kan jeres rolle være at:
- hjælpe med at finde sammenhængen mellem ulykkesforebyggelse og det pædagogiske arbejde
 - skabe overblik over forekomsten af fald- og snubleulykker og muligheden for at forebygge dem
 - vurdere om personale- og registreringspraksis kan forbedres
 - dele erfaringer på tværs af områder
 - skabe strategiske fokus på indsatser
 - understøtte arbejdsmiljøprofessionelles arbejde med indsatser

Hjælp med at finde sammenhængen til det pædagogiske arbejde

Understøt en proces med arbejdsmiljøprofessionelle, hvor sammenhængen mellem det pædagogiske arbejde og fald- og snubleulykker bliver tydelig. Gør det ved:

- At tænke indretning, der både tilgodeser børnenes behov for leg og udvikling og reducerer risikoen for at falde eller snubbe
- At indtage børnene i at rydde op i løbet af dagen
- At lade børn gå og "handle" mest muligt selv i stedet for at læfte eller bære. Det styrker børnenes motiver og oplevelse af at kunne selv, og mindsker samtidig risikoen for at falde og komme alvorligt til skade.

Indsatsen kan også involvere til arbejdsmiljøprofessionelles indsats med at forebygge ulykker og nedbrydning ved løft og bærning.

Vejledning til proces Gode råd til de arbejdsmiljø- professionelle om jeres syste- matiske arbejde med forebyg- gelse af fald- og snubleulykker.

FALD ikke på halen
det kan forebygges

På andre ude-arealer

På legepladsen

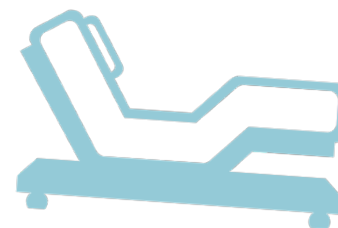
På andre inde-arealer

Plakater og opslag Gør indsatsen synlig på ar- bejdspladsen med plakater, foldere og opslag på op- slagstavlen.

Forflyt.dk: Viden, inspiration og værktøj til forflytninger

På hjemmesiden **Forflyt.dk** finder I viden, inspiration og værktøjer til arbejde og uddannelse inden for forflytning af personer i social- og sundhedssektoren.

Forflytning er en arbejdsmetode, som begrænser den fysiske belastning på kroppen. På Forflyt.dk findes både konkret viden om gode forflytningsteknikker og hjælpemidler samt en bred vifte af værktøjer og metoder til at udvikle viden og kultur på, så teknikkerne bliver brugt.

Materialerne henvender sig både til ledelsen, arbejdsorganisation og de forflytningsvejleder og underviser, som arbejder på at sikre et godt og sikkert arbejdsmiljø for pleje- og sundhedspersonalet.

På hjemmesiden kan man bl.a. hente inspiration i andre arbejdspladsers erfaringer via cases, podcasts og meget mere.

Læs meget mere på www.forflyt.dk

Branchevejledning: **At arbejde i borgerens hjem**

Mange medarbejdere inden for social- og sundhedssektoren arbejder i borgernes hjem. Som medarbejder kan man opleve dilemmaer mellem hensynet til borgeren og ens eget arbejdsmiljø.

Branchevejledningen **"At arbejde i borgerens hjem"** beskriver, hvordan arbejdsmiljøgrupper kan arbejde systematisk med denne udfordring.

Vejledningen tager afsæt i rammer og lovgivning og beskriver derefter fem typiske dilemmaer og giver ideer til konkrete handlemuligheder, metoder og værktøjer:

- Hvor går grænsen for, hvor uhumskt et miljø, man henholdsvis kan arbejde i og lade borgeren bo i?
- Hvordan tackler I det, når borgeren ryger i hjemmet, mens medarbejderne er der?
- Hvad kan man kræve, og hvordan kan man indgå i dialog, når plejen kræver plads, særlige hjælpemidler eller inventar?
- Hvor går grænsen for, hvad medarbejderne skal finde sig i?
- Hvordan kan I sætte grænser for en seksuelt krænkende adfærd?

Et hovedbudskab er, at der skal arbejdes systematisk med risikovurdering, fx i forbindelse en løbende APV-proces. Det sikrer systematikken i forhold til den kerneopgave, der skal løses, samtidig med at det sikrer et godt arbejdsmiljø.

Hent vejledningen på www.arbejdsmiljoweb.dk/ulykker

Arbejd trygt ude

Forebyg trusler og vold

Hæftet *Arbejd trygt ude* er skrevet til ledere, tillids- og arbejdsmiljørepræsentanter, MED-udvalg og arbejdsmiljøorganisation på arbejdspladser, hvor udearbejde indebærer en risiko for vold eller trusler.

Hvis I har medarbejdere, der arbejder i udgående funktioner, skal I som arbejdsplads sikre, at de trygt kan tage afsted. Hæftet her klæder jer godt på til at facilitere dialogen på hele arbejdspladsen om, hvordan I forebygger vold og trusler ved udearbejde.

Anbefalde indsatser før, under og efter en opgave ude:

FØR

At være godt forberedt på opgaven

1. Risikovurdering
2. Kompetencevurdering
3. Forholdsregler

UNDER

At håndtere situationen rigtigt

1. Personvurdering
2. Miljøscreening
3. Handlestrategi

EFTER

At bearbejde kritiske episoder

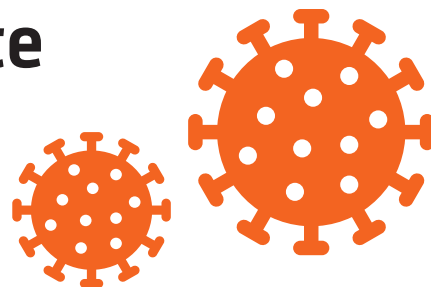
1. Deling og refleksion
2. Personlig støtte
3. Registrering og anmeldelse

Hæftet *Arbejd trygt ude* indeholder bl.a. konkrete værktøjer og metoder til at sikre en systematisk forebyggelse af og opfølgning på trusler og vold.

Hent hæftet på
www.arbejdsmiljoweb.dk/vold

Værktøj og metoder: Forebyg risiko for smitte

Covid-19 epidemien har givet massivt fokus på betydningen af at forebygge smitte og reducere spredning af skadelige bakterier og virus på jobbet.

På Arbejds miljøweb er der oprettet et særligt afsnit om **Covid-19 og arbejdsmiljø**, hvor vi har samlet en lang række informationer, metoder og værktøjer, som

ledelse og arbejdsmiljøorganisation kan bruge. Her finder I informationer og **faktaark om bl.a. håndhygiejne og rengøring**.

Hent også film, plakater og andre materialer, som I kan bruge til at sikre og fastholde en arbejdskultur med fokus på forebyggelse af smittespredning.

Særligt om **stik- og skæreskader**

Stik- og skæreskader er en risiko i rigtig mange fag. Det er vigtigt, at medarbejderne er oplyst om smitterisici og er uddannet og oplært i sikre arbejdsrutiner og forholdsregler i tilfælde af stikuheld.

På Arbejds miljøweb kan I finde omfattende viden og råd om forebyggelse og gode sikkerhedsrutiner. I kan også hente en værktøjskasse med bl.a. undervisningsmaterialer og plakater til brug på arbejdspladsen samt en test, I kan bruge til at kortlægge medarbejdernes viden.

Læs mere på www.arbejdsmiljoweb.dk/stikogskæreskader

På siden kan I desuden få råd til, hvordan I kan inddrage medarbejderne i forebyggelsen og sætter både forebyggelse og håndtering af epidemiens følgevirkninger i system. Siden vil løbende blive udvidet med nyt indhold.

Smitte med covid-19 og andre alvorlige sygdomme er anerkendt som en arbejdsulykke og skal håndteres og anmeldes som sådan. Covid-19 epidemien medfører, at medarbejdere i alle dele af samfundet har fået helt nye opgaver i forhold til at medvirke til bl.a. rengøring og god hygiejne for at stoppe smitten. Det betyder, at de skal instrueres og oplæres i de nye opgaver.

Læs mere på www.arbejdsmiljoweb.dk/covid-19

Forebyg ulykker og fysiske lidelser

"Forebyg ulykker og fysiske lidelser" er en branchevejledning rettet mod det tekniske servicepersonale på skoler og uddannelsesinstitutioner.

Vejledningen beskriver de typiske risici i arbejdet og hvordan de kan forebygges i praksis. Desuden beskriver vejledningen god praksis omkring bl.a. tunge løft, affald, kemiske stoffer og værktøj, samt de forskellige personlige værnemidler, som kan bruges i arbejdet.

Hent vejledningen på www.arbejdsmiljoweb.dk/ulykker

Seks guider og kort: Forebyg og håndtér voldsomme episoder

På Arbejdsmiljøweb kan I finde **seks guider og seks startkort om at forebygge og håndtere voldsomme episoder**. I kan bruge materialet til at komme i gang med arbejdet med at forebygge og håndtere voldsomme episoder. De seks kort er en introduktion til de mere udførlige guider. De seks guider tager fat i seks centrale indsatser for at forebygge og håndtere trusler og vold på arbejdet:

- Vurdering af jeres risiko for voldsomme episoder.
- Tjekliste til jeres retningslinjer for identifikation, forebyggelse og håndtering.
- Beredskabsplan for voldsomme episoder.
- Jeres kompetencer i forhold til forebyggelse og håndtering.
- Sådan udøver du psykisk førstehjælp.
- Systematisk læring og evaluering af hændelser.

Hent materialet på www.arbejdsmiljoweb.dk/vold

Voldsepisoder i forbindelse med arbejdet er arbejdsulykker. Det gælder både fysisk og psykisk vold – herunder trusler og anden krænkende adfærd – både i og uden for arbejdstiden.

§

Hvor går grænsen? Krænkende handlinger af seksuel karakter

Uønsket seksuel opmærksomhed kan have store konsekvenser. Det kræver åben dialog, god kollegial støtte og stærk ledelsesmæssig opbakning at forebygge og håndtere uønsket seksuel opmærksomhed på arbejdspladsen.

I hæftet *Krænkende handlinger af seksuel karakter* kan I finde konkrete værktøjer, der kan være en hjælp til at sætte en dialog i gang, skabe klarhed og give tryghed på arbejdspladsen. I kan også finde eksempler på politikker og gode råd til opfølgning.

Hæftet handler både om krænkelser på arbejdspladsen og krænkelser der involverer borgere, pårørende og andre uden for arbejdspladsen.

Uønsket seksuel opmærksomhed er en særlig risiko for medarbejdere, der tilhører mindretallet på arbejdspladser med en skæv kønsfordeling, eller medarbejdere, der er underordnede. Dette gælder alle køn.

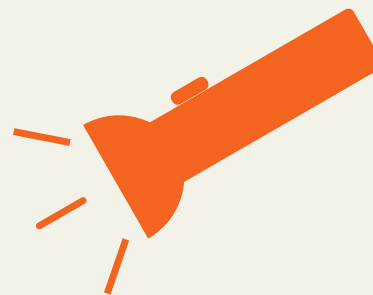

På Arbejdsmiljøweb kan I finde meget mere om krænkende handlinger og egentlig sexchikane. Se også kampagnen *Hvor går grænsen?* med bl.a. film, plakater og dialogkort.

Hent hele materialet om seksuelle krænkelser på www.arbejdsmiljoweb.dk/krænkelser

Værktøj: Analyse og risikovurdering

En vigtig del af forebyggelsen af ulykker handler om at vurdere risikoen ved de arbejdsopgaver og aktiviteter, som finder sted på arbejdspladsen.

På Arbejds miljøweb kan I hente et **skema til risikovurdering**, som gør det let for Arbejds miljøgruppen at vurdere risiko fx forud for, at en arbejdsopgave sættes i gang, eller som led i en APV-proces. Udfyld

skemaet sammen i gruppen, og tal om risici samt muligheder for forebyggelse.

En vigtig kilde til at vurdere risikoen for arbejdsulykker er at analysere de arbejdsulykker, der er sket. Ulykkesanalyse handler ikke om at placere skylden eller ansvaret for ulykken, men om at lære af episoden for at undgå gentagelser.

Skema til RISKOVURDERING

DETTE SKEMA gør det let for Arbejds miljøgruppen at lave risikovurderinger til de arbejdsopgaver, der er omfattet af APV-proceduren. I skemaet kan I beskrive arbejdsopgaverne, og I kan beskrive de mulige risici og de mulige forebyggelsesforanstaltninger. Skemaet er et hjælpemiddel til at beskrive arbejdsopgaverne, og det kan bruges til at beskrive arbejdsopgaverne i et APV-proces. På baggrund af det er det muligt at beskrive arbejdsopgaverne i et APV-proces.

RISIKOVURDERING - Værktøj til at forebygge ulykker og fremme en god forebyggelse

ARBEJDSOPGAVEN: _____ **BRANCH:** _____

ARBEJDSMILJØ: _____

UDFØRT AF: _____

BESKRIVELSE AF ARBEJDSOPGAVEN: (Beskriv den enkelte arbejdsopgave, der er omfattet af APV-proceduren)

TILSAGTE RISIKOER (I UØNSKETE SITUATIONER): (Beskriv den enkelte arbejdsopgaves mulige risikofaktorer)

MULIGT/RELEVANTE FORBEHOLD: (Beskriv de mulige risikofaktorer, der kan være relevante for arbejdsopgaven)

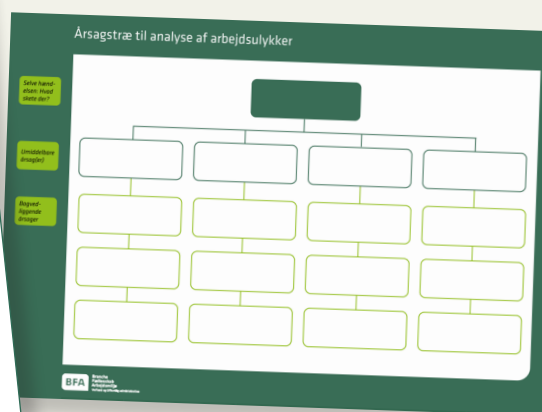
FORBEHOLD: (Beskriv de mulige risikofaktorer, der kan være relevante for arbejdsopgaven)

RETTILGØRELSE: (Beskriv den enkelte arbejdsopgaves mulige risikofaktorer)

OPRINDNING OG PRODUKTION: (Beskriv den enkelte arbejdsopgaves mulige risikofaktorer)

SÅRBEJDSOPGAVEN: (Beskriv den enkelte arbejdsopgaves mulige risikofaktorer)

BFA Borgerne i Fællesskab Arbejds miljøweb

Analysen følger hændelsesforløbet baglæns i tid for at afdække såvel de umiddelbare som de bagvedliggende årsager. Det kan I fx gøre ved at tegne et såkaldt årsags- og konsekvenstræ. På Arbejds miljøweb kan I hente en **skabelon til et årsagstræ**, som I kan tilpasse og udfylde i Arbejds miljøgruppen.

Hent de to skemaer til analyse og risikovurdering på www.arbejdsmiljoweb.dk/ulykker

Værktøj: Skemaer til arbejdet med APV

VÆRKTØJ | ARBEJDSPLADSVURDERING

SKEMA TIL KORTLÆGNING

FYSISK ARBEJDSMILJØ Nævn 1-3 forhold der fungerer godt i dit fysiske arbejdsmiljø:	FYSISK ARBEJDSMILJØ Nævn 1-3 negative forhold i dit fysiske arbejdsmiljø:
PSYKISK ARBEJDSMILJØ Nævn 1-3 gode forhold i dit psykiske arbejdsmiljø:	PSYKISK ARBEJDSMILJØ Nævn 1-3 negative forhold i dit psykiske arbejdsmiljø:

SPØRSMÅL TIL PROCES

PRIORITERING <ul style="list-style-type: none">Beskrivelse af de positive og negative forholdHvilke problemer skal løses/positive forhold stykes?Hvor mange er omfattet af problemet?Hvor alvorligt er det?Haster det eller kan det vente?	HANDLEPLAN <ul style="list-style-type: none">Hvordan kan problemerne løses/positive forhold stykes?Valg af løsninger?Hvem gør hvad?Hvornår gør de det?Er der brug for hjælp? - I organisationen (HR, arbejdsmiljøenhed) eller udefra?
OPFØLGNING <ul style="list-style-type: none">Er handleplanen fulgt?Følger løsningerne?Er der opstået nye positive og negative forhold?	VEDLIGEHOLD OG UDVIKLING <ul style="list-style-type: none">Hvordan får i APV-arbejdet til at slå rod?Altså, hvordan resultater formidles, fx hvordan bliver det synligt i hverdagen?Hvordan får i nyt liv i APV-arbejdet, fx nye nøglepersonerHvad er organisationen optaget af?Hvordan kan APV-arbejdet knyttes til dette? Fx akkreditering, trivselundersøgelse mv.

Jeres vigtigste redskab i kortlægningen og håndtering af risici på arbejdspladsen er arbejdspladsvurderingen, APV. Det gælder også ift. risikoen for arbejdsulykker og nærved-ulykker. Med APV'en laver I en risikovurdering af hele arbejdspladsen.

Det behøver ikke at være svært at lave en APV. Ved hjælp af de *to enkle skemaer*, som I kan hente på Arbejds miljøweb, kan I let komme i gang med arbejdet. De to skemaer består af et simpelt kortlægningsskema og et simpelt processkema, som begge er lige til at gå til.

APV skal laves minimum hvert tredje år, eller når der sker ændringer, som har betydning for arbejdsmiljøet. Nogle arbejdspladser gennemfører APV ofte, og nogle benytter i APV-arbejdet en systematik, der understøtter, at fx nye arbejdsprocesser, lokaler og arbejdsredskaber løbende bliver risikovurderet, bl.a. ift. risikoen for arbejdsulykker.

Hent de to enkle skemaer til APV på
www.arbejdsmiljoweb.dk/apv

BFA Velfærd og Offentlig administration har udarbejdet en lang række værktøjer, kampagnematerialer og vejledninger, som kan bruges i arbejdet med at forebygge og håndtere arbejdsulykker.

Få overblikket her, så I kan finde præcis de materialer, I har brug for.

Et fremtidssikret arbejdsmiljø

Et godt samarbejde er væsentligt for et godt arbejdsmiljø nu og i fremtiden. Derfor samarbejder arbejdsgivere og arbejdstagere i BFA om at udvikle information, inspiration og vejledning.

Vi udarbejder konkrete værktøjer, så arbejdspladserne kan handle og forebygge lokalt. Vi præsenterer ambitiøse, forebyggende løsninger, som baserer sig på erfaring fra arbejdspladser og på forskning. Løsninger, som tager udgangspunkt i de problemer, der skal løses nu, og de problemer, som kan opstå.

Det gør vi i enighed - til gavn for ledere, medarbejdere og borgere.

I BrancheFællesskabet for Arbejdsmiljø for Velfærd og Offentlig administration deltager repræsentanter udpeget af arbejdsmarkedets hovedorganisationer.

BFA

**Branche
Fællesskab
Arbejdsmiljø**

Velfærd og Offentlig administration